

บทคัดย่อ

การวิจัยโครงการการศึกษาทางด้านเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนโลจิสติกส์สีเขียวจังหวัดสตูลครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของจังหวัดสตูลและภาคใต้ ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดสตูลและภาคใต้ 2) ศึกษาสินค้าที่มีศักยภาพในแต่ละภาคการผลิต ได้แก่ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ และ 3) ศึกษาทัศนคติและประเมินผลกระทบของระบบโลจิสติกส์สีเขียว และเมืองนิเวศน์สีเขียวที่มีต่อประชาชนในพื้นที่ โดยได้ทำการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจโดยรวมของภาคใต้ และทำการวิเคราะห์ SWOT ของเศรษฐกิจในภาคใต้ ในส่วนของสินค้าที่มีศักยภาพ ได้ทำการวิเคราะห์โดยวิธีการ Export Potential Assessment และ Location Quotient โดยรวบรวมข้อมูลการส่งออกและนำเข้าระหว่างประเทศไทยและประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง แอฟริกา และทวีปยุโรป (แยกราย HS code พิกัด 4 ดิจิต) ที่มีการส่งออกและนำเข้าผ่านด่านศุลกากรในภาคใต้จากกรมศุลกากร และ international trade center ตั้งแต่ปี พ. 2557-ศ. 2553 และการศึกษาทัศนคติของประชาชนในพื้นที่ต่อระบบโลจิสติกส์สีเขียว และเมืองนิเวศน์สีเขียว ได้ทำการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนในพื้นที่ อำเภอลง จังหัดสตูล จำนวน 700 ตัวอย่าง และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และการอธิบายเชิงพรรณนาตามแนวทางของลิเคิร์ท (Likert Scale) นอกจากนี้ ยังมีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการสร้างท่าเรือน้ำลึกปากบาราอีกด้วย

โดยผลการวิจัยในด้านการวิเคราะห์ SWOT ของเศรษฐกิจในภาคใต้ พบว่า ภาคใต้มีจุดแข็งในด้านลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศมีความเหมาะสมต่อการผลิตด้านการเกษตร โดยเฉพาะยางพารา ปาล์มน้ำมัน และการประมง และมีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่มีชื่อเสียงระดับโลก โดยภาคการท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับภาคได้มหาศาล อย่างไรก็ดี จากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนซึ่งส่งผลเสียต่อการลงทุน ด้านการผลิตยังประสบกับภาวะทรัพยากรประมงเสื่อมโทรม ฐานการผลิตยังคงพึ่งพาภาคเกษตรแบบดั้งเดิมเป็นส่วนใหญ่ทำให้มีมูลค่าต่ำ ถือเป็นจุดอ่อนสำคัญของภาคใต้ แต่ถ้าพิจารณาถึงโอกาสทางการค้าของประเทศไทย ประเทศไทยมีความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศจำนวนมาก เช่น ข้อตกลง FTA ไทย-จีน เป็นต้น แต่ปัญหาการขนส่งทางรถไฟซึ่งมีต้นทุนการขนส่งต่ำมีเส้นทางไม่หลากหลายและการบริการยังขาดประสิทธิภาพ การขาดท่าเรือน้ำลึกที่ได้มาตรฐานโลก ความสามารถด้านการแข่งขันในการส่งออกต่ำ ถือเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาของภาคใต้

ในด้านการวิเคราะห์สินค้าส่งออกและนำเข้าที่มีศักยภาพของภาคใต้ จากการศึกษาการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมในภาคใต้ ผลการวิเคราะห์ Location Quotient พบว่าโรงงาน

อุตสาหกรรมในภาคใต้ที่มีการกระจุกตัวของโรงงาน แรงงาน และมูลค่าเงินลงทุนมาก ประกอบด้วย อุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ยาง อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมแปรรูปไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ เป็นต้น ส่วนการศึกษาศักยภาพการส่งออกของสินค้าในภาคใต้ จากผลการวิเคราะห์ Export Potential Assessment โดยทำการแบ่งกลุ่มสินค้าออกเป็น กลุ่ม 4 และทำการวิเคราะห์ เลือกสินค้าที่มีศักยภาพมากที่สุดในแต่ละกลุ่มสินค้า พบว่า 1) กลุ่มสินค้าที่อยู่ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคใต้ แต่มีความสามารถในการส่งออก (Export Performance Index) ยังไม่อยู่ในระดับสูง ประกอบด้วย เพอร์นิเจอร์อื่น ๆ และส่วนประกอบของเพอร์นิเจอร์ (พิกัด 9403) และของอื่น ๆ ทำด้วยยางวัลแคนไนซ์นอกจากยางแข็ง (พิกัด 4016) 2) สินค้าที่อยู่ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคใต้ และมีศักยภาพในการส่งออก (Export Potential) สูง ประกอบด้วย สินค้าในกลุ่มยาง ผลิตภัณฑ์อาหารกระป๋อง และน้ำมันปาล์ม 3) สินค้าที่มีศักยภาพในการส่งออก (Export Potential) สูง แต่ไม่ได้อยู่ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้ ประกอบด้วย สินค้าประเภทเครื่องจักร อาหารทะเลแช่แข็ง อาหารสัตว์ปรุงแต่ง วัสดุก่อสร้าง หลอดหรือท่อ มอลต์และอาหารปรุงแต่งจากแป้ง สิ่งสกัดจากชา กาแฟและของปรุงแต่ง พาสต้า เบียร์ ตาข่าย รองเท้า ขนบปิ้ง หม้อไฟฟ้า ของเล่น อุปกรณ์สำรวจ สบู่ ไขมันหรือน้ำมัน ดิบๆ อุปกรณ์อนามัยสำหรับช่องปาก และ 4) สินค้าที่ไม่มีความสามารถในการส่งออก แต่เป็นที่ต้องการในตลาดโลก ประกอบด้วย สินค้ากลุ่มหลอดหรือท่อ ส่วนประกอบเครื่องจักร ปลาแช่แข็ง ยารักษาโรค ไม้อัด สารยึดปรุงแต่ง แร่ แผ่นรีดเหล็ก คอนเทนเนอร์ ลูกนัตอื่นๆ ปุ๋ย สารลดแรงตึงผิวนอกจากสบู่ น้ำตาลอื่นๆ สารฆ่าแมลงและวัชพืช ยาสูบ กระดาษชำระและที่คล้ายกัน

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ศักยภาพการนำเข้าของสินค้าในภาคใต้ พบว่า สินค้านำเข้าสำคัญที่มีศักยภาพที่นำเข้าผ่านด่านศุลกากรในภาคใต้ ประกอบด้วย สินค้าในกลุ่มอาหารทะเลแช่แข็ง ยางสังเคราะห์ หลอดหรือท่อ สิ่งก่อสร้าง และเครื่องจักร ส่วนการศึกษาสินค้าที่มีความเป็นไปได้ที่จะผ่าน green corridor หรือ multi model ระหว่างท่าเรือน้ำลึกปากบาราและท่าเรือสงขลา จากการวิเคราะห์สินค้าที่มีศักยภาพโดยพิจารณาจากศักยภาพในการส่งออก และความสามารถการนำเข้าสินค้านี้ระหว่างประเทศไทย ประเทศในกลุ่มเอเชียแปซิฟิก และประเทศในภูมิภาคตะวันตก โดยใช้ข้อมูลการส่งออกและนำเข้าสินค้านี้รวมในประเทศไทยทั้งหมด ซึ่งจะเป็นสินค้าที่ผ่านด่านศุลกากรทุกแห่งในประเทศไทย พบว่า สินค้าส่งออกที่มีโอกาสที่จะมีการขนส่งผ่าน green corridor ประกอบด้วย สัตว์น้ำแช่แข็ง ผลิตภัณฑ์อาหารกระป๋อง ยางธรรมชาติและผลิตภัณฑ์จากยาง ทองคำ และเครื่องเพชรพลอย แก้ว รวมถึงสินค้าในกลุ่มเครื่องจักรและอุปกรณ์ไฟฟ้า ในส่วนของสินค้าประเภทรถยนต์และผลิตภัณฑ์พลาสติก เนื่องจากมีคลัสเตอร์การผลิตหลักอยู่ในภาคตะวันออก และการขนส่งสินค้าส่วนใหญ่เป็นการขนส่งขึ้นเรือทางตรงจากท่าเรือแหลมฉบังไปยังประเทศในภูมิภาคตะวันตก จึงมีโอกาสน้อยที่จะขนส่งผ่านเส้นทาง green corridor สำหรับผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียมจะ

ไม่มีการขนส่งผ่านเส้นทางนี้ เนื่องจากแนวคิดของ green corridor ในส่วนของสินค้านำเข้าที่มีความเป็นไปได้ที่จะผ่าน green corridor ประกอบด้วย ปลาแช่แข็ง ธัญพืช อาหารสัตว์ ผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรมและเคมีภัณฑ์ ปุ๋ย เยื่อไม้เคมี ฝ้าย ทองคำและเครื่องเพชรพลอย และสินค้าในกลุ่มเครื่องจักรและอุปกรณ์ไฟฟ้า และการศึกษาภาคบริการ เป็นสาขาเศรษฐกิจที่ภาคใต้มีความชำนาญมากกว่าภาคอื่นๆ สอดคล้องกับปริมาณนักท่องเที่ยวของภาคใต้ที่มีมากเป็นอันดับสองรองจากเมืองหลวงอย่างกรุงเทพมหานคร

ในด้านทัศนคติของประชาชนในพื้นที่อำเภอสูงที่มีต่อระบบโลจิสติกส์สีเขียว และเมืองนิเวศสีเขียว พบว่า สินค้าที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีโอกาสในการส่งออกหลังจากมีระบบโลจิสติกส์สีเขียว และเมืองนิเวศสีเขียว ประกอบด้วย กลุ่มสินค้ายางพาราและผลิตภัณฑ์ กลุ่มสินค้าผลิตภัณฑ์อาหารที่เกี่ยวข้องกับเนื้อสัตว์ กลุ่มสินค้าปาล์ม และประชาชนมีความคิดเห็นว่า กลุ่มสินค้าที่สามารถใช้รูปแบบการขนส่งแบบหลากหลาย คือ ธัญพืช เช่น ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย น้ำตาล ฯลฯ รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์จากยาง สินค้าประเภทเนื้อสัตว์และสัตว์น้ำแช่แข็ง ผลิตภัณฑ์อาหารกระป๋อง ตามลำดับ

Abstract

The “In-depth Study in Economy and Logistics of Satun Province” aims to 1) investigate Satun and southern region economy including their obstacles to development 2) examine the potential goods in agricultural sector, industrial sector and service sector and 3) survey the attitudes of local people towards green logistics and eco-town. To start with the first objective, we collected overall economic data of southern region and conduct a SWOT analysis. To address the second objective, we employ export potential assessment and location quotient in order to identify the potential goods. We collected export and import data between Thailand and countries in South Asia, Middle East, Africa, and Europe (HS code in 4 digits) through southern region’s custom from Thai custom and international trade center which go from 2010-2014. In the final objective, we conducted a questionnaire and collected the data from people living in Langu city, Satun province totally 700 observations. Then, we employ descriptive statistics and Likert scale to get the attitude. Additionally, we interviewed experts and stakeholders from constructing Pak Bara deep-sea port.

The SWOT analysis shows that the geography and weather in southern region are suitable for agriculture, particularly rubber, palm oil, and fishery. Moreover, there are many well-known tourist attractions especially sea that attract people worldwide and generate large income every year. The insurgency in some areas, however, causes the investment outflow from southern region. The scarcity of marine resources and low value added traditional products in agriculture sector are the main weakness of the economy. International trade cooperation between Thailand and other countries, for instance ASEAN and China, are the great opportunity for exporting local products. Unfortunately, lag of rail transportation route, which provides low cost, and poor services are the great threats for economic development. Furthermore, no global standard deep-sea port leads to a low competitive capacity.

The result of industry concentration analysis, from location quotient, present that the industries which have high concentration of firm, labor, and fund in southern region are rubber industry, food and beverage industry, and sawmills and wood production industry. Besides, the identification of potential export products, from the

export potential assessment, we divide into 4 groups. 1) the products in the National Economic and Social Development Plan but do not have high export performance consist of other furniture and parts thereof (HS code 9403) and articles of vulcanised rubber o/t hard rubber (HS code 4016). 2) the products in the National Economic and Social Development Plan with high export potential which are rubber products, preserved food, and palm oil. 3) the products with high export potential but not in the National Economic and Social Development Plan consist of machinery, frozen seafood, animal feed preparations, construction materials, tubes, malt extract and food preparations of flour, extracts essences and concentrates of coffee and tea, pasta, beer, shoes, bread, electric accumulator, toys, surveying instruments, soap, Animal or vegetable fats or oils, unwrought tin, and inorganic products. 4) the products without export performance but have high world demand are tube products, machinery parts, frozen fish, medicament mixtures, plywood, chemical industry products, iron ores, flat-rolled prod of iron, container, nuts, fertilizer, organic surface-active agents, sugars, insecticides, fungicides, herbicides, cigars, and toilet paper.

In addition, from the import potential products identification, the result indicates that the products with high import potential in southern region consist of frozen seafood, synthetic rubber, tubes, structures of iron, and machinery. We also investigate the products which probably transport through green corridor or multi model between Pak Bara deep-sea port and Songkla port by analyzing export potential and import performance products traded between Thailand, APEC countries, and western countries using gross export and import value. The result show that the export products which likely to transport through green corridor are frozen seafood, preserved food, rubber product, gold and precious stone, chair, machinery and electric equipment. Nevertheless, vehicle and polymer products mostly ship from Laemchabang port to the rest of the world since their production clusters are in eastern region and hence they probably not transport through green corridor. Petroleum also not transport through green corridor since the concept of green. Additionally, the import products that may transport through green corridor are frozen fish, grains, animal feed, pharmacy and chemical product, fertilizer, chemical wood pulp, cotton, gold and precious stone, and machinery and electric equipment. Finally,

for service sector, southern region's economy is more professional in this sector than others and the number of tourists has increased year by year.

Finally, the attitudes of people in Langu city towards green logistics and eco-town, the result present that rubber products, food products from meat and fish, and palm oil will have high export opportunity if there are green logistics and eco-town, in their opinion. Moreover, they comment that the multi model can be used to transport grains, rubber products, meat and frozen seafood, and preserved food, respectively.